

NOTAT

Om lovpålagte og andre kommunale oppgaver

I forbindelse med arbeidet med budsjett og økonomiplan og de prioriteringene som må tas der dukker det opp spørsmål om hvilke av kommunens oppgaver som er lovpålagt og hvilke som ikke er det. I dette notatet prøver administrasjonssjefen å oppsummere noen av problemstillingene i denne forbindelse.

Rammene for kommunenes oppgaver ligger i [kommuneloven](#) og i en rekke særlover. Kommuneloven er på en måte «kommunenes grunnlov» og har følgende formålsparagraf ([§1](#)):

Formålet med loven er å fremme det kommunale og fylkeskommunale selvstyret og legge nødvendige rammer for det. Loven skal legge til rette for det lokale folkestyret og et sterkt og representativt lokaldemokrati med aktiv innbyggerdeltakelse.

Loven skal legge til rette for at kommuner og fylkeskommuner kan yte tjenester og drive samfunnsutvikling til beste for innbyggerne. Loven skal også legge til rette for kommunenes og fylkeskommunenes utøvelse av offentlig myndighet. Videre skal loven bidra til at kommuner og fylkeskommuner er effektive, tillitsskapende og bærekraftige.

I formålsparagrafen i den nye kommuneloven er altså alle kommunens fire roller stadfestet:

- Lokaldemokratisk arena
- Tjenesteprodusent
- Samfunnsutvikler
- Myndighetsutøver

I diskusjonene om hvilke oppgaver som er lovpålagte og hvilke som eventuelt ikke er det er det viktig å ha med seg hele dette spekteret.

I tillegg til å gi rammer for kommunal virksomhet har også kommuneloven pålegg om diverse kommunale oppgaver.

[§4-1](#) pålegger kommunene å drive aktiv informasjon om sin virksomhet og at det skal legges til rette for at alle kan få tilgang til slik informasjon.

[§13-1](#) pålegger kommunestyret å ansette en kommunedirektør som skal være leder av kommunens administrasjon. I samme paragraf er det listet opp følgende oppgaver til kommunedirektøren:

- Forsvarlig utredning av saker som legges fram for folkevalgte organer.
- Påse at vedtak som treffes av folkevalgte organer, blir iverksatt uten ugrunnet opphold.
- Løpende personalansvar for kommunalt ansatte

Ivaretagelse av disse oppgavene fordrer en stab med kompetanse og kapasitet innen et bredt fagfelt.

[§14-1](#) gir omfattende bestemmelser om kommunal økonomiforvaltning. Ivaretagelse av disse bestemmelsene er dermed lovpålagte oppgaver.

[§23-1](#) slår fast at kommunestyret skal velge et kontrollutvalg og i [§23-7](#) pålegges kommunestyret å sørge for at kontrollutvalget får nødvendig sekretariatsbistand.

[§24-1](#) pålegger kommunen å ha revisor. Kommunestyret avgjør om en skal ansette egne revisorer, delta i et interkommunalt samarbeid om revisjon eller inngå avtale med annen revisor, men oppgaven er altså lovpålagt.

[§25-1](#) har relativt omfattende bestemmelser om kommunal internkontroll for å sikre at lover og forskrifter følges. Kommunedirektøren har etter loven ansvaret for dette og må ha tilgang på kapasitet og kompetanse for å kunne utføre oppgavene.

I tillegg til kommuneloven er det en rekke særlover som pålegger kommunen oppgaver. De mest omfattende oppgavene følger av [helse- og omsorgstenesteloven](#), [opplæringslova](#) og [barnehageloven](#). Øvrige lover som gir kommunen ansvar og dermed oppgaver er:

[Alkoholloven](#)

[Arkivlova](#)

[Barnelova](#)

[Barnevernloven](#)

[Bibliotekloven](#)

[Brann og eksplosjonsvernloven](#)

[Folkehelseloven](#)

[Forurensningsloven](#)

[Introduksjonsloven](#)

[Jordlova](#)

[Kirkeloven](#)

[Konsesjonsloven](#)

[Kulturlova](#)

[Matrikkellova](#)

[Plan og bygningsloven](#)

[Sivilbeskyttelsesloven](#)

[Skogbrukslova](#)

[Smittervernlov](#)

[Sosialtjenesteloven](#)

[Valgloven](#)

[Vannressursloven](#)

[Vass og avløpsanleggslova](#)

[Vegloven](#)

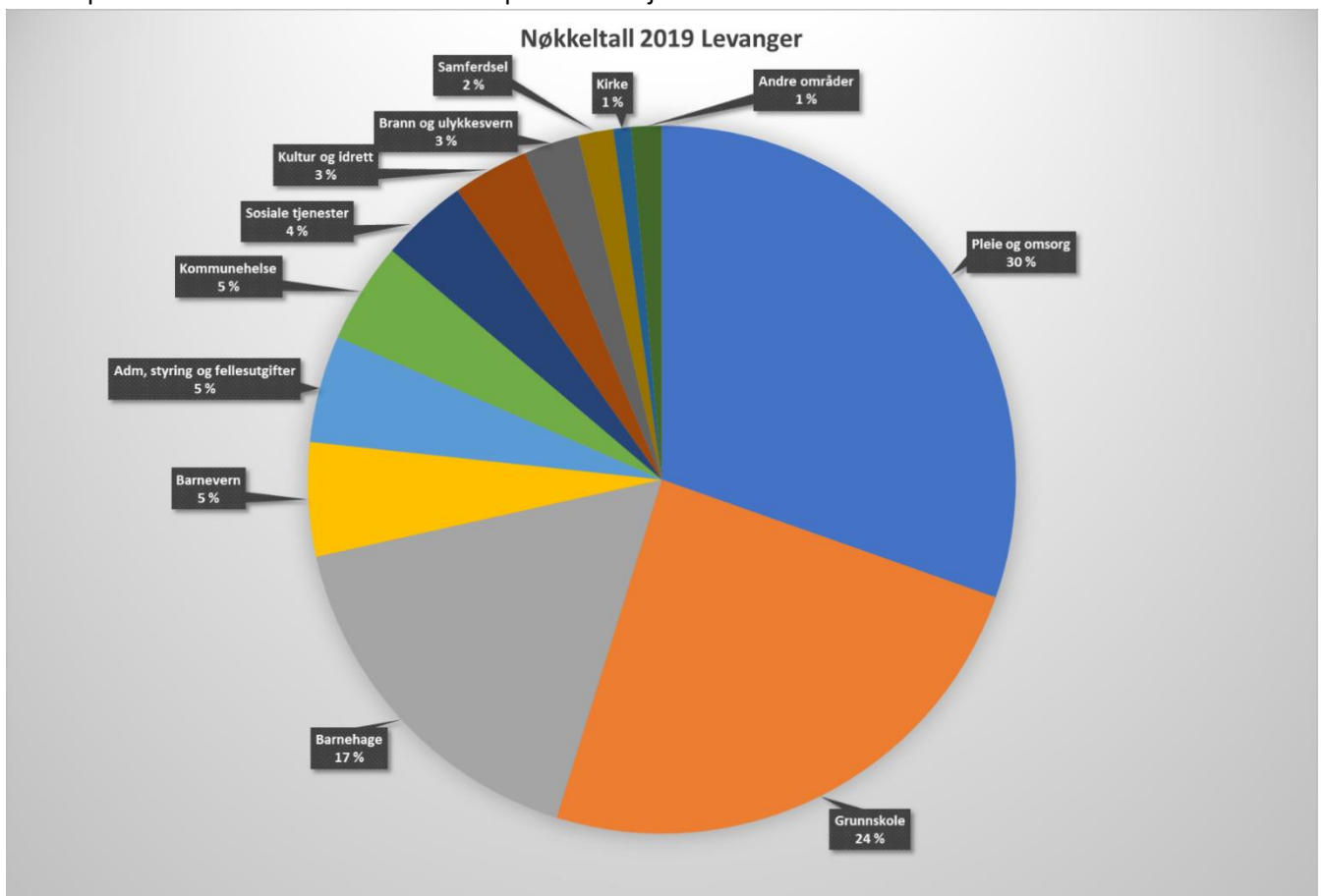
[Vegtrafikkloven](#)

[Viltloven](#)

[Voksenopplæringsloven](#)

Ansvaret for tjenester etter de fleste av disse lovene er fordelt på de ulike resultatenheter i kommunen gjennom intern delegering, men det er verd å merke seg at både plan og bygningsloven og folkehelseloven gir kommunestyret ansvar for koordinering og planlegging som ikke kan delegeres til en bestemt enhet.

Ser en på kommunens ressursbruk fordelt på de ulike tjenesteområdene i 2019 får en slik kake:

Det er verd å merke seg at de tunge velferdsproduserende tjenestene pleie og omsorg, grunnskole, barnehage, barnevern, kommunehelse, sosiale tjenester, brann- og ulykkesvern og samferdsel til sammen tar ca. 90 % av kaka. Resten går til kultur og idrett, administrativ styring og fellesutgifter og kirka. Oppgavene innen disse områdene er i det alt hovedsakelig også lovbestemt.

Det eneste som ikke er direkte lovfesta av de kommunale oppgavene er noe av det forebyggende arbeidet som gjøres innen kultur og kommunens tilrettelegging for næringslivet. I tillegg er det selvsagt ikke lovfesta å gi tilskudd til lag og foreninger eller næringsliv. Grunnen til at en har slik aktivitet og gir tilskudd til frivillige er at en vurderer det som fornuftig i forhold til å forebygge behov for tynge lovpålagte tjenester og det er videre vurdert som viktig i forhold til rollen som samfunnsutvikler.

Kommunedirektørens vurdering er at om en skal se etter mulige sparetiltak så må en arbeide mer offensivt for å få til omstilling og innovasjon og få til en samskaping der en mobiliserer hele samfunnet til å løse oppgaver uten at kommunen trenger å ansette mer folk eller gi mer tilskudd. Effektivisering må skje innen de lovpålagte oppgavene om det skal ha en langsiktig effekt.

Det er verd å merke seg at selv om en oppgave er lovfestet, trenger ikke nivået på tjenesten være det, bortsett fra i de tilfeller hvor nivå er normert, som for eksempel lærernormen i grunnskolen og pedagognormen i barnehagene.

Kommunebarometeret for 2020 som kom nå i sommer viser at Levanger kommune scorer bra på kostnadsnivå. Tallene viser rangering av de 422 kommunene som er vurdert i 2020. Det var bare 61 kommuner som hadde et lavere kostnadsnivå enn oss:

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Grunnskole	115	82	217	179	107	77
Pleie- og omsorg	117	109	412	291	227	42
Barnevern	161	102	57	116	290	381
Barnehage	75	174	180	50	84	26
Helse	263	184	173	133	115	85
Sosialtjeneste	357	391	370	359	340	341
Kultur	308	302	297	309	283	267
Miljø	262	137	96	142	40	139
Saksbehandling	117	208	104	75	213	252
Vann, avløp og renovasjon	17	26	266	47	118	205
Økonomi	357	408	370	418	400	373
Kostnadsnivå	100	76	53	202	200	62
Totalrangering	165	103	239	172	169	81

Men det er store variasjoner mellom de ulike områdene:

	2015	2016	2017	2018	2019
ENH01 Netto utgifter til grunnskole per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet				100	129
ENH02 Netto utgifter til pleie og omsorg per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet				112	82
ENH03 Netto utgifter til barnehage per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet				254	226
ENH04 Netto utgifter til barnevern per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet				325	328
ENH05 Netto utgifter til sosialhjelp per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet				72	48
ENH06 Netto utgifter til kommunehelse per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet				67	70
ENH07 Netto utgifter til administrasjon per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet				143	30

Det er særlig innen administrasjon vi er rimelig, mens vi har store kostnader til barnevern og barnehage i forhold til andre kommuner og antatt behov ut fra inntektsfordelingsmodellen.

Levanger 12. august 2020

Ola Stene

kommunedirektør